

וארא

"הזרעים בְּדַמְעָה
בְּרִינָה יִקְצְרוּ"

בא יבא בְּרִינָה"
בנשיאות מ"ר ר הגאון ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל

עלון מס' 712 שנה ט"ו העלון מוקדש לע"נ מרכוס מרדכי בן רבקה - ט"ו טבת כ"ד טבת תשפ"ה

וארא - תוכן ענייני הפרשה

929 פ 2910

- א. הבטחת ה' על גאולת ישראל בארבעה לשונות גאולה.
- ב. ראשי האבות בשבטי ראובן, שמעון ולוי, ויחוס משה ואהרן.
- ג. מופת התנין לפני פרעה, ומטה אהרן בלע את כל התנינים.
- ד. **מכת דם** - כל המים נהפכים לדם: התראה, מכה שבעת ימים, ונסיון החרטומים.
- ה. **צפרדע** - צפרדעים שורצות ומקרקות ברעש גדול בכל מצרים: התראה, מכה, תפילת משה, הצפרדעים מתו, ותבאש הארץ.
- ו. **כינים** - כל עפר מצרים נהפך לכינים: אהרן הכה את עפר מצרים בציווי משה, "וַתְּהִי הַכִּנָּם", וכשלון החרטומים לברוא כינים בעצמם.
- ז. **ערוב** - חיות בתערובת: התראה בבוקר תשחת הארץ, חוץ מארץ גשן - מושב בני ישראל. ופרעה אמר: "זבחו לה' בארץ", ומשה התפלל וסר הערוב, ויכבד לבו של פרעה.
- ח. **דבר** - הבהמות מתות: התראה, מות כל מקנה מצרים, וממקנה ישראל לא מת אחד.
- ט. **שחין** - פריחה בעור הגוף: משה (דרך נס) זרק פיה כבשן, והתפזר בכל מצרים, ויהי שחין באדם ובהמה, ולא יכלו החרטומים לעמוד לפני משה מפני השחין.
- י. **ברד** - גושי קרח ובתוכם אש יורדים מהשמים: התראה, ברד כבד מאוד אשר לא היה כמוהו במצרים, אש מתלקחת בתוך הברד וקולות מהשמים, שלח פרעה למשה שיתפלל, וכשיצא להתפלל מיד הפסיק הברד.

"הֲיֵה אֲנֹכִי מִפְּהָ... " (ז, י"ז)

- רבנו האברבנאל ביאר בעניין עשר המכות, שהיו להם עונש מידה כנגד מידה, וזה תוכן דבריו:
- דם** - הם המיתו בניהם של ישראל ביאור, באה המכה והראתה למצרים: כל ארצם מלאה דם, אשר שפכו מישראל.
- צפרדע** - כנגד צעקת הורי הבנים, שצעקו באזני הרוצחים ולא שמעו, עכשיו ישמעו קרקורי הצפרדעים המקרקרים בכל מקום ומתוך בטנם.
- כינים** - הם נתנו עמל בישראל בעפר הארץ לתענוגם, עכשיו חוזר עפר הארץ ונוטל מהם כל תענוגות חייהם.
- ערוב** - היו המצרים נכנסים לבתי ישראל וחומסים בניהם לעבודה, עתה נכנסות חיות רעות וטורפות מהם בניהם.
- דבר** - על שגזלו מישראל את מקניהם - כעת לא נשאר מקנה, אלא אצל ישראל.
- שחין** - לפי שהיו משקצים את ישראל כטמאים, כעת הם עצמם משוקצים ונאלחים.
- ברד** - הם זרקו אבנים על ישראל ומכים בהם באגרופיהם, כעת הברד חוזר ומטיח בראשיהם כאבנים וכאגרופים.
- ארבה** - על הגזל שגזלו את התבואה משדות ישראל, בא הארבה ואכל כל תבואתם.
- חושך** - כנגד מה שהחשיכו עיניהם של ישראל בגלותם.
- כחורות** - על ששיעבדו את ב"ני בכורי ישראל."

[ספר הפרשיות]

בימים קשים ומורכבים אלו, בהם עם ישראל שרוי בעת צרה ומלחמה ושמועות כאובות מתחדשות חדשים לבקרים. מוטל עלינו חובת התבוננות ושינון ההכרה, כי רק הקב"ה הוא שעושה את כל המעשים והוא האדון האחד המיוחד, אדון העולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא, והוא משגיח ומקיים כל דבר וכל התרחשות, כקטון כגדול, בכלל ובפרט. חובה עלינו להתחזק באמת הנצחית וביסודות האמונה בה' כי מכיר הוא ויודע כל הנעשה עם כל אחד מאתנו, כל מחשבה, רצון, דיבור או מעשה עומדים מול עיניו הפקוחות של ה' יתברך, כל רגש והרגשה, כל הנאה וכל כאב, הכול נעשה ברצונו ובאחריותו של בורא עולם, הכול מושגח ומנוהל על ידי ריבון העולמים וגם בתוך המועקה והערפל האופף את ארץ הקודש, חייבים להפנים כי הכול בחשבון מדוקדק ומדויק כחוט השערה. מאז ומעולם רוצים אויבנו לכולותינו והקב"ה מצילנו מידם, ופותחת הפרשה בגאולת עם ישראל משעיבוד מצרים: "לִכְן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלַת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדֹתֵם וְגִאֲלְתִּי אֶתְכֶם בְּזִרְוֹעַ נְטוּיָה וּבְשַׁפְטִים גְּדֹלִים, וְלִקְחַתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹקִים וַיִּדְעַתֶּם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרַיִם וְהִבְאֵתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נְשָׂאתִי אֵת יְדֵי לְתַת אֶתְּהָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב וְנָתַתִּי אֶתְּהָ לָכֶם מוֹרְשָׁה אֲנִי ה' " (ו, ו-ח).

אנו חייבים לשנון לדעת ולזכור, שבשעה שאנחנו נמצאים בכזה זמן של סכנה (כל הזמן), כשאויבינו רוצים לפגוע בנו בכל דרך אפשרית ומכל כיוון אפשרי, אנחנו צריכים לזעוק את הסיסמה שלנו. 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד!'

מאז שבורא כל העולמים כרת ברית עם אברהם אבינו ע"ה ומצא את לבבו נאמן לפניו, הונצח עם ישראל לדורותיו להיות מקושר עמו לנצח בקשר בל יינתק של 'שמע ישראל'. כל המציאות כולה מראשיתה עד סופה, הכול יתכן להיות בר חלוף, הכול יתבטל לבסוף, אך האומה הישראלית היא זו אשר תתקיים לנצח נצחים מכח היותה מקושרת בברית ובשבועה עם הקב"ה, ואנו מחוברים ומאוחדים עמו לבלי היפרד חלילה, כמאמר הזוהר הקדוש: "אורייתא וישראל וקודשא בריך הוא חד הוא". 'חד' משמעותו שלא יתכן בו פירוד בשום זמן ובשום תנאי.

דוקא בימים סוערים אלו עלינו להתחזק בתפילה גם פרעה הבין את הכוח העצום הזה שיש לעם ישראל והוא התפילה כשאמר מספר פעמים למשה ואהרן (ה, ז): "הֲעִתִּירוּ אֵלַי ה'". הגאון רבי דוד פרנקל זצ"ל סיפר כי נכנס פעם אל ביתו של החזו"א וראה כי החזו"א יושב ומעיין כדרכו בגמרא, ואשה אחת עומדת לידו ומבקשת 'רבי תברך את בני שיתרפא ממחלתו' והחזו"א לא מגיב, והיא מפצירה שוב ושוב, והחזו"א לא מגיב, כשראה שכך הם פני הדברים פנה אל האשה ואמר לה, וכי את לא רואה שהרב לא מתייחס? מה את ממשיכה...? והאשה פנתה ויצאה, תכף כשהיא יצאה, אמר לו החזו"א בתערומת, דודל' מה עשית? למה הפסקת אותה, הלא כל כך אמונת חכמים היה בהפצרתה, ובתחנוניה, למה עצרת את המעמד הזה? על אחת כמה וכמה כשפונים, ומפצירים, תפילה, ועוד תפילה, ועוד תפילה, איזו מעלה יש לתפילה שעומד אדם ומבקש שוב, רבון כל העולמים אנא ה' הושיעה נא. אשרינו! מה טוב חלקנו! אשר זכינו להיות אהובים וקרובים כל כך לפני ה'! לנצח!

מאת פ"מ

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה, אָמַר אֶל אֶהְרֹן, נִטְהַ אֶת מִטְּךָ וְהָךְ אֶת עֶפְרַיִם הָאֶרֶץ (ח, י"ב) - במעלת הכרת הטוב

מובא במדרש רבה (י, ז): אמר רבי תנחום, אמר לו הקב"ה למשה: עפר שהגין עליך כשהרגת את המצרי, אינו דין שילקה על ידך. לפיכך לקו ג' מכות אלו ע"י אהרן. והדברים דורשים הסבר: א. מנקודת ראות השכל - איזו פעולת הטבה עשו למשה? הן הדומם הוא דומם ואיננו פועל כלל והאדם הוא המנצל את סגולותיו לשימוש. ב. הרי אין המים והעפר מרגישים בביזיונם, מהי אם כן משמעותה של הכרת טובה לדומם שאינו מרגיש ואינו נהנה מזה?

ג. מעבר לכך, הרי ההכאה שעליה מדובר כאן הינה זכות גדולה עבור המים והעפר; שכן ע"י זה הם משמשים כלים לקידוש שמו יתברך, ע"י שינוי הטבע שנעשה בהם. אם כן איזה בזיון היה כאן, אילו משה היה מכה בהם? בתשובה על שאלות אלו אומר הרב דסלר זצ"ל ב"מכתב מאליהו" (ח"ג עמ' 101) שכאן מגלים לנו חז"ל יסוד גדול ומקיף בכוחות הנפש של האדם: כל מידות הנפש מושפעות ונפעלות ע"י הרגש, ולא רק ע"י השכל. ולכן, אם אין אנו מכירים טובה לדומם שנהנינו ממנו, וכל שכן אם אנו מבזים אותו - נפגע הרגש, היות והרגש של בעל מעלת החסד, שמטבעו רוצה הוא אך לתת וליהנות אחרים - אסיר תודה הוא לכל מי שהפיק ממנו הנאה בכל צורה שהיא, ואפילו לדומם. והכלל הוא: פגיעה ברגש משפיעה באופן ישיר על המידות, וממילא נפגמת מידת הכרת הטוב.

חכם הרואה את הנולד אשר דן על הכאת היאור לפי התכלית המסובבת, מוצא בה אמנם קידוש ה'. לא כן הרגש הניזון מהמתרחש בהווה ומושפע ממה שהעיניים רואות בחוש - מעשה ההכאה גרידא. נמצא שמעשה ההכאה הפוגע ברגש עלול לפגום במשהו במידת הכרת הטוב של משה רבינו, מידה שהיא כלי חשוב לעבודת ה'. עכ"ד.

רואים אנו כי הכרת הטוב אינה מותנית כלל וכלל בכוונותיו ובטרחותיו של המטיב. אפילו אם הטובה באה מדומם או מאדם שנתכוון לעשות את הדבר לטובת עצמו, והשני נהנה ממנו רק בדרך אגב גם אז ישנה חובה להכיר לו טובה. והנה כותב ה"חינוך" (מצוה ל"ג) על מצות כיבוד אב ואם: "משרשי מצוה זו שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה; ולא יהיה נבל ומתנכר וכפוי טובה, שזו מדה רעה ומאוסה בתכלית לפני אלוקים ואנשים; ושייתן אל לבו כי האב והאם הם סיבת היותו בעולם, וע"כ באמת ראוי לו לעשות להם כל כבוד וכל תועלת שיוכל, כי הם הביאוהו לעולם, גם יגעו בו כמה יגיעות בקטנותו". עכ"ד.

הרי לנו בזה דוגמא לטובה הניתנת ע"י אנשים הנהנים בעצמם מן הדבר. אין ספק כי ההורים נהנים מעצם הטיפול והדאגה לילדים. ואף-על-פי-כן אין זה גורע במאומה מחיוב הכרת הטובה שצריך הבן להכיר להורים - עד שהחיוב הזה הופך להיות משורשי המצוה הגדולה והחשובה. בהמשך דבריו אומר ה"חינוך", כי שמי שרוכש מידה זו של הכרה בטובתו של חברו, מתעלה אחר כך גם להכיר בטובתו של הקב"ה.

ומעין זה מצאנו בדברי חז"ל: "כל הכופר בטובתו של חברו, לבסוף כופר בטובתו של הקב"ה".

בגמרא ברכות (נח.) מוצאים אנו הנחיה נוספת בעניין הכרת הטוב. המתבונן בה יגלה נדבך נוסף באצילות נפשו של המכיר בטובה. וכך נאמר שם: "אורח טוב, מה הוא אומר? כמה טרחות טרח בעל הבית בשבילי, כמה בשר הביא לפני, כמה יין הביא לפני; כמה גלוסקאות הביא לפני, וכל מה שטרח, לא טרח אלא בשבילי. אורח רע, מה הוא אומר? - מה טורח טרח בעל-הבית זה? פת אחת אכלתי, חתיכה אחת אכלתי, כוס אחת שתיתי, כל טורח שטרח בעל-הבית זה, לא טרח אלא בשביל אשתו ובניו".

דברי הגמרא צריכים ביאור. אם מדובר שבאמת לא טרחו במיוחד עבור האורח, אם כן מהו העוול בדברי מי שמכונה "אורח רע", ואם אכן טרחו במיוחד עבור האורח - מה המקום לשבח את ה"אורח הטוב" על דבריו? אך לפי האמור יתבאר היטב שמי שהוא מכיר בטובה, מסתכל על מה שקיבל. ומכיוון שקיבל, שוב אין זה משנה כלל, האם טרח בעל-הבית בשבילו, או האם בעל-הבית עצמו נהנה מן הטרחה, שהרי אפילו אם המהנה הוא חפץ דומם, יש מקום להכרת טובה. ולכן אף-על-פי שלא טרחו בשבילו במיוחד, משנן לעצמו האורח הטוב: "כמה טרחות טרח בעל-הבית בשבילי" וכו', ומפרט את הטובה לפרטי פרטים כדי להסתגל למחשבה ההפוכה מן התפיסה הפשוטה והמציאותית ולהגיע להרגשת הלב בתחושת חובת ההודאה, כאילו היה זה באמת - "כל מה שטרח לא טרח אלא בשבילי".

לעומתו, האורח הרע מדכא כל שמץ של התעוררות להכרת הטוב ע"י המעט ערך הטובה שקיבל, ולכן אומר: "פת אחת אכלתי" וכו'. אך בזה לא די, שהרי סוף-סוף קיבל משהו ולכן הוא מוסיף ואומר: כל טורח שטרח בעל-הבית זה, לא טרח אלא בשביל אשתו ובניו. לומר שבסופו של דבר אין כלל על מה להודות שכן המעט שקיבל, הגיע אליו ללא מאמץ מיוחד שנעשה לכבודו, ולדעתו, אין כל צורך להודות על דבר כזה. **הגאון מוילנא** מפרש את דברי הגמרא בברכות על אורח טוב ואורח רע שהם עוסקים בהכרה בחסדי הבורא יתברך.

בעל-הבית הוא בורא העולם, ואורח טוב הוא האדם האומר שכל מה שברא ה' בעולמו, לא ברא אלא בשבילו. יחד עם זה הוא מכיר בזה שלא מגיע לו מאומה, בגדר "שלי שלך ושלך שלך". כלומר לא מגיע לי מאומה - לא מאת ה' ולא מבשר ודם. לעומתו, אומר האורח הרע "שלי שלי ושלך שלי", הכל מגיע לו לדעתו. ולפיכך גם-כן אין צריך להודות ובמיוחד מאחר שהקב"ה בעצמו, יש לו הנאה בזה שמטיב. לשני הפירושים האלו בדברי הגמרא בברכות שורש אחד. המסגל לעצמו מידה זו של הכרת הטוב במה שמקבל מחברו, יודע גם להכיר בטובת הבורא. ומי שמושחת במידותיו והוא כפוי טובה, עליו אמרו: 'כל הכופר בטובתו של חברו, לבסוף כופר בטובתו של הקב"ה'. [ע"פ דורש טוב]

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בֵּן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ

אֶל מֹשֶׁה מִקְצֵר רוּחַ וּמַעֲבֹדָה קָשָׁה" (ו, ט)

מובא במדרש הגדול: 'מכאן שאין אדם נתפש על צערו. כתב השפת אמת': כפי שאנו מצווים להאמין בה' יתברך תמיד, אפילו כשאין אנו יכולים להבין הנהגתו הנעלמת, כך צריכים להאמין בכל יהודי, גם אם מעשיו נראים כעוורים. כשם שבזמן הגלות עולות קושיות כלפי מעלה, כך גם על אחינו ישראל עולות קושיות, אך צריך להאמין שהם טובים בכל עת. [שפת אמת' תרס"ג]

”ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה...” (ו, כ"ג)

כשאדם נושא אשה יבדוק באחיה אם הם טובים ומעולים. מובא בגמרא (בבא בתרא ק"י) הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה, שנאמר 'ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה', משנאמר בת עמינדב אינו יודע שאחות נחשון היא, מה תלמוד לומר אחות נחשון, מכאן שהנושא אשה צריך שיבדוק באחיה, שרוב בנים דומין לאחי האם, ובגמרא (בבא בתרא ק"ט) מובא: לעולם ידבק אדם בטובים שהרי משה שנשא את בת יתרו יצא ממנו יהונתן, אהרן שנשא בת עמינדב יצא ממנו פנחס. בדיקה זו באחי האם לא נועדה כדי לעמוד על טיב האשה המיועדת שהרי אפשר לבדוק אחר הליכותיה, אלא היא נועדה לעמוד על המות הבנים אשר היא עתידה להוליד, שכן, בני האשה דומים לאחיה. את הקשר בין הבנים לדודיהם, אחי האם, מבאר רבנו תם (יבמות ס"ב: דבר המתחיל 'הנושא בת אחותו), שהאם ואחיה וכך גם צאצאי האם הם בני אותו מזל.

מעניין לציין, שבגמרא (יבמות ס"ג) מבואר שחיים שלויים צפויים לאדם הנושא את בת אחותו, מפרש המאירי (שם) מאחר שטבע שניהם דומה ישרור השלום בביתם.

לעומת זאת רבי וידאל הצרפתי מבאר בפירושו למדרש רבה ('אמרי יושר' שמות י, כ"ג), כי מטבע הדברים, גדלים בני האשה עם דודיהם, אחי האם, והם למדים ממעשיהם.

והנה הבודק ב'יד החזקה' לרמב"ם, בשולחן ערוך או בספרי ההלכה, אינו מוצא זכר לכלל זה שה'נושא אשה יבדוק באחיה'.

לעומת זאת, רבי יהודה החסיד (ספר חסידים ס' שע"ד - שע"ח) מפליג בחומרת העניין, והשל"ה אף כתב (שמות ו, כ"ג) כי מי שאינו מסכיח לכלל זה, עליו נאמר "כל הפורש מדברי חז"ל כפורש מן החיים".

חשוב וראוי לקרוא את דברי ה"סטייפלער" זצ"ל שהתייחס לנושא זה, במענה לשאלת בחור שהתקשה בשידוכים והתארס עם בת למשפחה אשר אחד מבניה סר לחלוטין מדרך התורה והמצוות. הבחור ביקש לדעת אם נהג כהוגן או שמא עליו לבטל את השידוך.

בתשובתו מעלה הגר"י קנייבסקי זצ"ל לא פחות משה שיקולים שלא לבטל את השידוך! א. אם יש לה גם אחים כשרים, אין לחוש, שכן, יתכן שהבנים ידמו להם ולא לאח ההוא. ב. דבר שרבים אינם מקפידים בו, עליו נאמר: "שְׁמֵר פְּתָאִים ה' " (תהלים קט"ז, ו), כמוזכר בגמרא בכמה מקומות בעניינים דומים (יבמות י"ב:). ג. יש לברר אימתי יצא האח לתרבות רעה, כי יתכן שעוד בטרם נתחנך לדרך התורה, היינו, בשנות ילדותו, כבר נקלע לסביבה שלילית, כך, שלא בחר ברע מרצונו, ושמה בתינוק שנשבה שונים הדברים.

ד. יש לחוש לעלבונה של המשדכת. ה. השואל, אשר לא ימצא במהרה שידוך אחר, יהיה שרוי בלא אשה עוד זמן רב. ו. הלכה זו לא הובאה בפוסקים, לפיכך נראה שאינה אלא מידת חסידות.

בסופו של תשובתו הוא הותיר השאלה להכרעת הבחור, על מנת שינהג כרצונו ("אורחות רבינו" ח"ד עמ' ר"ה. דבריו נמצאים ב"קריינא דאגרתא" ח"ב ס' כ"ח).

מהי הבדיקה שיש לבדוק באחי האם: מסר הסטייפלער זצ"ל לתלמידו הגר"א הורביץ (שם עמ' רל"ד). שהצורך בבדיקת אחי האם היה קיים בתקופתם, כאשר הסביבה כולה כשרה היתה, ואח שיצא לתרבות רעה הצביע על שורש רע במשפחה בה גדל. עתה, כשהרחוב מוצף בכפירה, בעיתונים פסולים וכדומה, ואין בכוחם של האבות למנוע מבניהם מלהיחשף לכל אלו. בן שסרח בזמנו, אינו מעיד כלל על שורש רע, ואם המדוברת הגונה וטובה - אין חשש.

הגבלה נוספת כתב הגרא"מ שך זצ"ל (מכתבים ומאמרים ח"ו עמ' קח"ג): הבדיקה באחים היא במידות ותכונות, לא במעשים התלויים בבחירה. [ע"פ מאורות הדף היומי]

”וידבר אלוקים אל משה ויאמר אליו אני ה'” - הצרה - ישועה גדולה היא! - סיפור

וברש"י: " וידבר אלוקים אל משה - דָּבַר אֶתוֹ מִשְׁפֵּט, על שהקשה לדבר ולומר: 'למה הרעתה לעם הזה.' ויאמר אליו אני ה' - נאמן לשלם שכר טוב למתהלכים לפני". עכ"ל.

"וידבר אלוקים" - זו מידת הדין, "אני ה'" - זו מידת הרחמים. לפעמים אדם טועה לחשוב שהקב"ה עוזב אותו, ברם זה נשמע הגיוני לחשוב כך?!... לא זו בלבד שהקב"ה אינו עוזב אותך, אלא הוא נוהג עמך בחסד וברחמים. מה שנראה לך כמידת הדין - זו מידת הרחמים, מה שנראה בעיניך בצרה גדולה - זו, למעשה, הצלה וישועה עבורך.

את הסיפור הבא סיפר ר' יוסף פרובר ומובא בספר 'שש באמרתך' (שמות): ברומניה התגורר יהודי שנאלץ להתפרנס מהברחת גבולות - הוא היה מבריח סחורות כדי להיפטר מתשלום המכס. היהודי הבריח את הגבול שוב ושוב, עד שיום אחד נתפס על ידי שומרי הגבול, הועמד למשפט, ונשפט לכמה שנות מאסר.

באותם ימים חי ברומניה יהודי שתדלן, שכתב מכתב למפקד המשטרה, בו ביקש לשחרר את היהודי מכלאו.

מפקד המשטרה התרגז מאוד על עצם הבקשה, והחליט ללמד את השתדלן לקח: לא זו בלבד שהוא לא יקל על מאסרו של היהודי, אלא אף יחמיר עוד את תנאי מאסרו! ואכן, אם עד אז הוא היה כלוא בתא רגיל בחברת אסירים אחרים, הוא הורה להעביר אותו לבידוד בצינוק.

בעקבות התוצאה העגומה של השתדלנות, באו אנשים אל השתדלן היהודי והתריסו כנגדו: "תראה מה עשית! לא רק שלא הועלת, אלא עוד הזקת!" אמר להם: "חכו ותראו".

הלך השתדלן אל השר הממונה ואמר לו: "אדם שעבר עבירה חמורה כמו בגידה במדינה או רצח, ראוי להיכלא בצינוק. אך איך ייתכן שאדם שהבריח את הגבול ייכלא בצינוק?..."

אמר לו השר: "באמת לא ייתכן כדבר הזה! העונש צריך להתאים לחומרת המעשה". "אם כן", שאל השתדלן, "מדוע האסיר היהודי שהבריח את הגבול נכלא בצינוק?!"

"מי כלא אותו בצינוק"? התרגז השר. "מפקד המשטרה" השיב השתדלן. השר הורה להוציא את היהודי מן הצינוק באופן מיידי. או-אז אמר השתדלן לשר: "ומה עם פיצוי על כך שנכלא בצינוק שלא כדין?...?" "אני אפצה אותו על עגמת הנפש שקרתה לו ואצווה לשחרר אותו מהכלא!" השיב השר, ואכן כך עשה.

יהודי זה בטוח היה כי העברתו לצינוק היא צרה גדולה יותר, ולבסוף התברר לו שצרה זו היא שהביאה את הצלתו. כך היתה גאולתם של עם ישראל במצרים.

פרעה הגביר את קושי השעבוד של עם ישראל, הוא ציווה על הנוֹגְשִׁים שלא לתת לעם ישראל תבן ללבן בו את הלבנים, וכל אחד נאלץ להמשיך וליצור את מכסת הלבנים היומית כמו בזמן בו ניתן להם תבן.

כשראה הקב"ה שהוכבדה עליהם העבודה, מה עשה? פיצה אותם על כך, ושחרר אותם ממצרים מוקדם מכפי שנגזר עליהם.

משה רבינו שאל את הקב"ה (ה, כב): "לְמָה הִרְעַתָּה לְעַם הָזֶה?" אמר לו הקב"ה: מה שנראה בעיניך כרעה לישראל וכהגברת השיעבוד - באמת זו טובה גדולה, כי ממנה תצמח ישועתם של ישראל. מה שנדמה בעיניך כמידת הדין, באמת זו מידת רחמים - "אני ה'".

"למען תדע פי אין פה' אלוקינו" (ח, ו) -

סיפור

הבחור צבי ביאליסטוצקי היה אחד מן האריות שבחבורה בישיבת גרודנא, ממקורביו של ראש הישיבה רבי שמעון שקאפ זצ"ל. בתקופת לימודיו בישיבה חלה הבחור במחלת השחפת, ובשל כך נעדר מן הישיבה במשך כמה חודשים עד שהבריא, ורק לאחר מכן שב לישיבה.

אולם אותות המחלה ניכרו בו, והוא היה חלוש מאוד.

מידי שנה, בהגיע ימי 'בין הזמנים' של חדש אב, נהגו חלק מהרבנים והבחורים לנסוע לעיירות הנופש הסמוכות לגרודנא, שם התרעננו והחליפו כח. לא כולם יכלו להרשות לעצמם לצאת לנופש, והנהלת הישיבה נהגה לממן את הוצאות הנופש לבחורים מצטיינים או לבחורים חלולים הזקוקים לחיזוק גופני. הבחורים היו משוכנעים כי הנהלת הישיבה תממן את הוצאות הנסיעה של הבחור צבי, הן משום היותו ממצוייני הישיבה, והן משום חולשתו הרבה, אולם באותה שנה הודיע רבי שרגא פייבל הינדעס, חתנו של רבי שמעון שקאפ, אשר נשא בעל הכלכלי של הישיבה, שמחמת המצב הכלכלי הקשה בו נתונה הישיבה, אין אפשרות כלל לממן את הנופש לבחורים.

היו בחורים שהתריסו: "מה אשם הבחור שהישיבה במצב קשה? הוא לא צריך לסבול!" אולם ההחלטה נותרה בעינה והבחור צבי נאלץ להישאר בישיבה. גם בשנה הבאה הוחלט שלא לממן את הנופש לבחורים, ושוב נאלץ הבחור צבי להישאר בישיבה... בהגיעו לפרקו, הוצע לו שידוך חשוב ומיוחס - בתו של רבי אברהם צבי גרודז'נסקי, ראש ישיבת רמיילעס בוילנא, אחיו של גדול הדור, רבי חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל. אלא שיזמן קצר לאחר האירוסין נודע לאבי הכלה כי החתן חלה בעבר בשחפת, והוא חש מהשלכותיה של המחלה על הבחור. רבי אברהם צבי סר למעונו של אחיו, רבי חיים עוזר, כדי להיוועץ בו. אמר לו רבי חיים עוזר: "תברר כיצד נהג החתן לאחר שהבריא, האם נסע לנופש כדי להתחזק מן החולשה. זה יהיה לך האות האם המחלה מאחוריו, או שעדיין יש לו סימני חולשה".

אבי הכלה ברר את העניין אצל הבחורים בישיבה, כמוכן, והתברר לו כי מאז שב צבי לישיבה לאחר החלמתו, לא נסע לנופש כלל. בעקבות זאת הוחלט להשאיר את השידוך על כנו. כשנודע לחתן מדוע החליט חותנו להשאיר את השידוך על כנו, אמר: כשהנהלת הישיבה החליטה שלא לממן את נסיעתי לנופש, חשבתי בלבי: מדוע זה מגיע לי? עד שהתברר כי מה' יצא הדבר. הקב"ה רצה לדאוג שהשידוך שלי ייצא לפעל. מה שנראה היה בעיניי כרעה - "אלוקים חֲשָׁבָה לטְבָה" (בראשית נ, כ). בזכות זה זכיתי לשידוך שלי! רבי צבי נשא את בתו של ראש ישיבת רמיילעס, וכעבר זמן התמנה בעצמו לאחד מראשי הישיבה, וזכה להרביץ תורה לתלמידים. [שש באמרתך' - שמות]

"הַעֲתִירוּ אֶל ה'..." (ח, ד) - סיפור

התפילה היא עמוד העולם, בפרשה זו אנו למדים על כוחה של התפילה, מספר ר' צבי גטקר: מעשה נפלא שחוויתי אישית על כוחה של תפילה, ערב אחד נכנסתי אל ביתו של סבא זצ"ל, סבא היה כבר בן 70. אור היה על פניו, ובזעקה

אילמת הוא זעק, 'כן, זוהי כוחה של תפילה', על שום מה, זעק סבא כך, הסכיתו ושמעו, מעשה שהיה כך היה.

בצפון בני ברק, מתקיים זה עשרות שנים מנין לתפילת שחרית עם הנץ החמה, מטבע הדברים רוב משתתפי המנין הקבועים הינם אנשים מבוגרים יחסית - מעל גיל 60 וביניהם אם לא המבוגר שבהם, היה יהודי ת"ח, שחיכה עדיין לזיווג, רבי משה שמו. רבי משה שיחיה, התפלל במנין כמו יתר המשתתפים בקביעות ובהתמדה, ופעם בשנה ביום היארציטי של אביו היה ניגש לעמוד התפילה ומשמש כחזן, ובסיום התפילה מגיש 'תיקון' מיני מזונות ומשקה, ועורך סיום מסכת לעילוי נשמת אביו. וכך סיפר לי סבא: כל שנה בקביעות בעת אמירת ההדרן היה מתחנן ר' משה בדמעות בקול מתחנן ונשנק, את המילים 'זכות כל התנאים והאמוראים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי זרעי מפי זרע זרעי' והיה אומר את המילים בהטעמה ורגש, ואנחנו, סיפר סבא, היינו מחייכים בעדינות, וחשבנו בליבנו הרי אנו כבר מחתנים נכדים, והוא מבוגר מאיתנו, על מה הוא מתפלל בתקווה חזקה כל כך, והנה, סיים סבא בזעקה, היום נולדו לרבי משה שני בנים! בגיל 72! מי האמין שהוא ישא אשה, וקל וחומר יולדו לו בנים, והפלא קרה יש לו שני בנים! הלא אין זה אלא מכוח התפילה. אכן באותה תקופה [התאומים הללו חגגו כבר יחד עם אביהם לאורך ימים טובים את הכנסס לעול תורה ומצוות...].

המקרה המרגש הזה דווח בכל העולם, אך העיקר לא דווח, בשום מקום לא דווח הסוד הנפלא של מה שעומד מאחורי הפלא הזה, שהאמת היא כי ר' משה זכה לילדיו מכח תפילת אמת שהיה מתפלל וחוזר ומתפלל ללא יאוש וללא לאות. זוהי כוחה של תפילה, והלואי שנצלח. ואם ראה שהתפלל ולא נענה יחזור שוב להתפלל כמאמר חז"ל התפלל ולא נענה יחזור ויתפלל, כי אין תפילה שחוזרת ריקם.

**בברכת התורה
רוזן ברינה**

"לְאֲדָם מַעֲרַכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעילה: רוזה בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כותן בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחת: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה. **זיווג הגון:** ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זוהבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זרבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסנא שליט"א
אהרון בן רוזה: משה בן רוזה
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודן בן הגר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נוגרה: רות בת לינה: נורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס
ויקטוריה תקוה בת רינה: עדי בת מזל
מאיר יעקב בן רחל: דניאלה בת עפרה
אשר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - **050-3828752**
או במייל: **Ronbarina@gmail.com**

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים